

كانون الهيات مؤده
چرا تعميد مهم است؟
(سوال 6 صفحه 197)

اعمال رسولان (ترم پاييز 2023)
استاد: كامبيز سقايي و سبيده قلي بيگي

دانشجو: م. د
تاريخ تحويل: 17 دسامبر 2023

تعاریف تعمید در فرهنگ‌ها و دانشنامه‌های فارسی

غسلی مر ترسایان را که کودکان را در آب معمودانی فرو برده غسل دهند و آن را به منزله ختنه می‌دانند و می‌گویند کودکان را پاک می‌گرداند. یکی از قواعد مقدسه دینیه است که قبل از ظهور مسیح معروف بود و آن جناب آن را از جمله فرایض کلیسا قرار داد.¹ قصد کردن به عمد کاری را انجام دادن. یا غسل تعمید. (در نزد مسیحیان) غسل دادن کودکان و کسانی که بدین عیسوی در آیند طبق مراسم مخصوص.² ۱ - به عمد کاری را انجام دادن. ۲ - غسل دادن کودکان و کسانی که به دین مسیح می‌گروند.³

غسل تعمید، آیینی است که به عنوان دروازه ورود به دین مسیحیت شناخته می‌شود. تقریباً تمام فرقه‌های مسیحیت، از غسل تعمید به عنوان یکی از ارکان ضروری این دین یاد کرده اند. تمامی مسیحیان می‌بایست در زمان کودکی و در برخی کلیساها پس از رسیدن به سن تمییز، آن را انجام دهند.⁴ از آیین‌های مقدس مسیحیان، مراسم غوطه ور کردن در آب، یا ریختن یا پاشیدن آب بر بدن، به نشانه پذیرش در دین، به ویژه نشانه و شرط درآمدن به مسیحیت است. این آیین ریشه در پیش از مسیحیت دارد. تعمید کودک مسیحی همچون خوشامدی است که به او برای ورودش به جامعه اهل کلیسا گفته می‌شود. در بعضی از مذاهب پروتستان، از جمله باپتیست و کلیسای متحد اصلاح شده، فقط بزرگسالان را تعمید می‌دهند و لذا تعمید کودک از نظر آنها بی‌معنی است.⁵

تعمید و اهمیت آن از منظر مسیحیت

از نظر قاموس کتاب مقدس «فریضیه تعمید در عهد جدید همچون فریضه ختنه در عهد عتیق می‌باشد و به واسطه اتیان به این فریضه خداوند عالم تصریح می‌فرماید که شخص تعمید یافته آمرزش گناه را تحصیل نموده و خلاصی را به دست آورده نفس خود را وقف خدمت و اطاعت او تعالی نموده است.⁶ درکل، راه رسیدن به خدا یا خدایی شدن از مجرای کلیسا و از طریق آیین‌ها و مناسک دینی آن به ویژه تعمید، عشای ربانی و ... و سرانجام در پیروی از دستورات مسیح است.⁷

تعمید در شعائر مسیحی بسیار با اهمیت و نوعی آیین تشریف است. جنبه نمادین آن با دیگر مراسم عبادی تکمیل می‌شود و تکرار عمل آیینی مسیح است که در آغاز توسط او انجام شده است. فرد مسیحی با تعمید آن چیزی می‌شود که پیش از این نبوده است و این به معنای مردن و زاده شدن در حیاتی جدید است.⁸ تعمید، تولدی تازه، همراه تجربه پرشدن از روح القدس، احترام عمیق و وقف شدن برای خدا و محبت عملی به مسیح و کلام اوست. با تعمید خدمت فرد مؤثرتر شده و در قدرت نیروبخش روح القدس فرو می‌رود.⁹

مطابق کتاب مقدس، تعمید مسیحی شهادتی ظاهری است از آنچه در درون زندگی یک ایماندار اتفاق افتاده است. تعمید مسیحی هویت ایماندار را با مرگ، تدفین و رستاخیز مسیح به تصویر می‌کشد. کتاب مقدس می‌گوید: «آیا نمی‌دانید که جمیع ما که در مسیح عیسی تعمید یافتیم، در موت او تعمید یافتیم؟ پس چونکه در موت او تعمید یافتیم، با او دفن شدیم تا آنکه به همین قسمی که مسیح به جلال پدر از مردگان برخاست، ما نیز در تازگی حیات رفتار نماییم» (رومیان 6: 3-4).

در تعمید مسیحی، مرحله فرو رفتن در آب، دفن شدن با مسیح را به تصویر می‌کشد و عمل خارج شدن از آب، نشان‌دهنده رستاخیز عیسی مسیح است. قبل از تعمید یافتن، دو شرط وجود دارد: 1- شخصی که می‌خواهد تعمید یابد، لازم

¹ واژه‌نامه آبادیس (<https://abadis.ir>) با استناد به لغت‌نامه دهخدا

² همان منبع با استناد به فرهنگ فارسی

³ همان منبع با استناد به فرهنگ معین

⁴ همان منبع با استناد به دانشنامه اسلامی

⁵ همان منبع با استناد به دانشنامه آزاد فارسی

⁶ جیمز هاکس، قاموس کتاب مقدس، انتشارات اساطیر، 1394، ص 257

⁷ جان آر هینلز، راهنمای ادیان زنده، انتشارات بوستان کتاب، 1385، ص 280

⁸ لیلا هوشنگی، ریحانه غلامیان، شمایلها و تشبّه به خدا: تفسیری عرفانی از شعائر در کلیسای ارتدوکس، انتشارات نشریه پژوهشنامه

ادیان، 1392، ص 100

⁹ سارو خاچیکی، اصول مسیحیت، انتشارات حیات ابدی، چاپ دوم، 1362، ص 9

است که عیسی مسیح را به عنوان نجات‌دهنده خود پذیرفته باشد، و 2- باید بداند که تعمید، حاکی از چیست. اگر شخصی عیسی مسیح را به عنوان نجات‌دهنده‌اش پذیرفته باشد، و بداند که تعمید گامی است برای اطاعت و اعلام آشکار ایمان او به مسیح، و مشتاق تعمید یافتن باشد، دلیلی برای منع کردن او از تعمید وجود ندارد. طبق گفته کلام خدا، تعمید گامی ساده برای پیروی و اعلام علنی ایمان به عیسی مسیح (که تنها راه نجات است) می‌باشد. تعمید مسیحی امر مهمی است، چرا که گامی است از اطاعت، اعلام علنی ایمان به مسیح و تسلیم شدن به او، و هویت یافتن با مرگ، تدفین و رستاخیز عیسی مسیح.

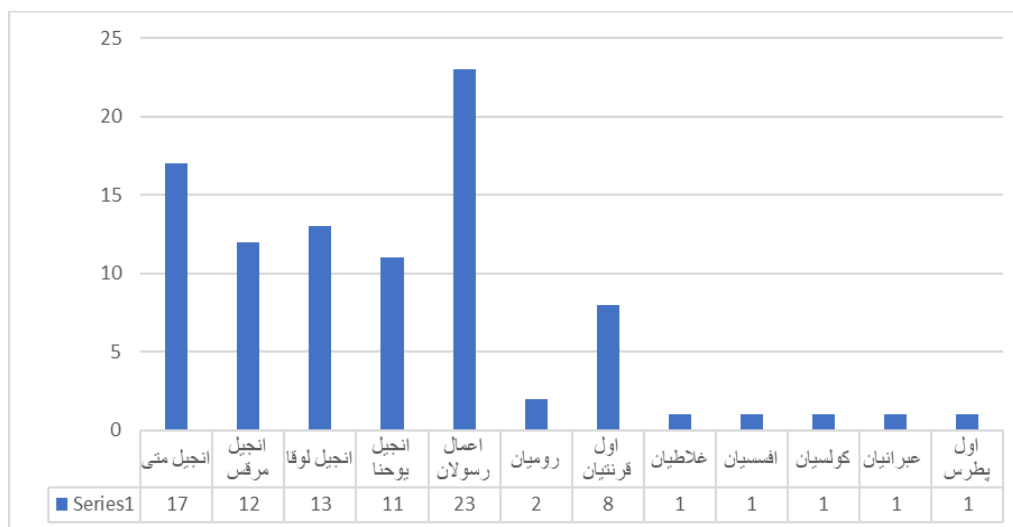
آداب تعمید

تعمید عموماً به 2 صورت امکان‌پذیر است. در بعضی از کلیساها شخص را کاملاً در آب فرو می‌کنند و در برخی دیگر آب را روی سر شخص می‌ریزند و یا با ریختن آب، سه مرتبه، به نام پدر و پسر و روح‌القدس، تعمید را انجام می‌دهند. بنا به گفته مارتین لوتر، «حجم آب در تعمید نقشی بازی نمی‌کند» مهم خون و بدن مسیح و نیز ایمان قلبی می‌باشد. تمام کسانی که از نگاه توبه کرده به عیسی مسیح خداوند ایمان آوردند می‌توانند تعمید بگیرند.

در مورد تعمید، میان فرقه‌های مسیحیت اختلاف نظر وجود دارد. کلیساهایی همچون کاتولیک نوزادان را تعمید می‌دهند تا فیض خدا از همان ابتدا شامل حال آنان شود. کلیساهایی مانند کلیساهای بپتیست هم وجود دارند که تنها کسانی را تعمید می‌دهند که به سن درک رسیده و با اراده آزاد خود، به مسیح ایمان آورده باشند. تعمید پس از ایمان آوردن به مسیح اتفاق می‌افتد و یک طفل چندماهه نمی‌تواند تصمیم بگیرد که به مسیح ایمان بیاورد. در کتاب مقدس حتی یک نمونه از تعمید کودکان وجود ندارد و تمام کسانی که تعمید در آب گرفتند، افراد بالغ بوده اند.

اهمیت تعمید در کتاب مقدس براساس بسامد واژه تعمید

واژه تعمید در 12 کتاب از 27 کتب عهد جدید به تعداد 91 بار به کار رفته است. در این میان، به ترتیب کتاب‌های اعمال رسولان (23 بار)، انجیل متی (17 بار) و انجیل لوقا (13 بار) بیشترین تعداد این کلمه را در خود جای داده اند. در کتب عهد عتیق نیز به طور مستقیم به این واژه اشاره نشده است. نمودار زیر نشان‌دهنده فراوانی کلمه تعمید در عهد جدید است.

نمودار تعداد فراوانی واژه تعمید در کتب عهد جدید

منبع: بررسی نگارنده با استفاده از نرم‌افزار کتاب مقدس مژده

نکات کلیدی حاصل از مطالعه موردی کتاب اعمال رسولان

- با مرور کتاب اعمال رسولان و نیز استخراج و گزارش آیات حاوی واژه تعمید در قالب جدول زیر، نتایج مهمی به دست می‌آید که در ادامه به اهم آنها پرداخته شده است:
- 1- کتاب اعمال، میان چهار عنصر اعلان انجیل، تعمید، دست گذاشتن و دریافت روح القدس ارتباط نزدیکی برقرار می‌کند. در این کتاب و نامه‌های پولس، دریافت روح القدس هدایای مورد نیاز برای خدمت مسیحی و عطای سخنرانی شادی‌آور را به همراه می‌آورد و حضور و قدرت مسیح را به نسل‌های جدید گسترش می‌دهد.¹⁰
 - 2- محوریت نقش یحیی در تعمید پیش از عیسی و نقش یگانه آب در این تعمید که نشانه توبه بود.
 - 3- نقش مهم و برتر روح القدس در تعمید
 - 4- نجات و تولد تازه مقدم بر تعمید است و تعمید و پرشدگی از روح پس از ایمان به مسیح و رستگاری حاصل می‌شود.
 - 5- تعمید رسولان با روح القدس و کسب قدرت از خداوند جهت خدمت و مأموریت جدید
 - 6- تعمید ایمانداران اولیه با نام عیسی مسیح
 - 7- تعمید خیل عظیم مردان و زنان ایماندار یهودی و غیریهودی در شهرهای مطرح آن زمان مانند: اورشلیم، سامره، افسس، قرننس، قیصریه، فیلیپی
 - 8- روایت تعمید گرفتن اشخاصی چون شائول طرسوسی (پولس)، شمعون جادوگر، خواجه‌سرای حبشی، کرنیلیوس و خویشانش، لیدیه و خانواده‌اش
 - 9- ذکر بیشترین روایت‌های مربوط به تعمید در باب 8 اعمال رسولان که به مرکز ثقل این کتاب معرف است.

جدول آیات حاوی واژه تعمید در کتاب اعمال رسولان

باب	آیه	متن آیه
1	5	یحیی با آب تعمید می‌داد، اما بعد از چند روز شما با روح القدس تعمید خواهید یافت.
1	22	یعنی از روزی که یحیی به تعمید پرداخت تا روزی که عیسی از میان ما بالا برده شد، در جرگه ما بوده است باید به عنوان گواه بر رستاخیز او به جمع ما بپیوندد.
2	38	پطرس به ایشان گفت: «توبه کنید و هر یک از شما برای آمرزش گناهانتان به نام عیسی مسیح غسل تعمید بگیرید که روح القدس یعنی عطیه خدا را خواهید یافت.
2	41	پس کسانی که پیام او را پذیرفتند تعمید یافتند و در همان روز در حدود سه هزار نفر به ایشان پیوستند.
8	12	اما وقتی به مزده فیلیپس درباره پادشاهی خدا و نام عیسی مسیح ایمان آوردند مردها و زنها تعمید یافتند.
8	13	حتی خود شمعون نیز ایمان آورد و تعمید گرفت و پس از آن دیگر از فیلیپس دور نشد و وقتی عجایب و معجزاتی را که به وسیله فیلیپس به عمل می‌آمد می‌دید مات و میهوت می‌شد.
8	16	زیرا آنها فقط به نام عیسی خداوند تعمید گرفته بودند و تا آن زمان روح خداوند بر آنان نازل نشده بود.
8	36	همان‌طور که می‌رفتند به آبی رسیدند. خواجه سرا گفت: «نگاه کن، در اینجا آب هست؛ چه چیزی مانع تعمید گرفتن من است؟»
8	38	خواجه سرا دستور داد کالسکه را ننگه دارند. او و فیلیپس داخل آب رفتند و فیلیپس او را تعمید داد.
9	18	در همان لحظه چیزی مانند پوسته از چشمان شائول افتاد و بینایی خود را باز یافت و برخاسته تعمید گرفت.
10	47	«آیا کسی می‌تواند مانع از تعمید این اشخاص در آب بشود؟ مگر نه این است، که ایشان هم مانند ما روح القدس را یافته اند؟»
10	48	پس دستور داد ایشان را به نام عیسی مسیح تعمید دهند. سپس آنها از پطرس تقاضا کردند چند روزی نزد ایشان بماند.

¹⁰ سپیده وحیدنیا، ارسطو میرانی، یحیی صباغچی، نقش روح القدس در تأسیس کلیسای متقدم و بر ساخت هویت دینی مسیحی (بر اساس عهد جدید)، پژوهشنامه ادیان، 1401، ص 235

و آنگاه به خاطر آوردم که خداوند فرموده بود: «یحیی با آب تعمید می داد اما شما با روح القدس تعمید خواهید یافت.	16	11
قبل از آمدن او یحیی لزوم توبه و تعمید را به همه قوم اسرائیل اعلام می کرد.	24	13
و هنگامی که او و خانواده اش تعمید گرفتند، با خواهش و تمنا به ما گفت: «اگر مرا نسبت به خداوند یک مؤمن حقیقی می دانید بیاوید و در منزل من بمانید.» و آن قدر اصرار کرد، که ما رفتیم.	15	16
درست در همان موقع شب زندانبان آنان را بیرون آورد و زخم هایشان را شست و شو نمود و بی درنگ او و خانواده اش تعمید گرفتند.	33	16
کرسپس که سرپرست کنیسه بود در این موقع با تمام اهل خانه اش به خداوند ایمان آورد. به علاوه، بسیاری از اهالی قرن تنس که به پیام خدا گوش می دادند، ایمان آوردند و تعمید گرفتند.	8	18
و در طریق خداوند تربیت یافته و پر از شور و شوق روحانی بود. او حقایق زندگانی عیسی را به درستی تعلیم می داد اگرچه فقط از تعمید یحیی آگاهی داشت.	25	18
پولس به ایشان گفت: «پس چه نوع تعمیدی گرفتید؟» گفتند: «تعمید یحیی.»	3	19
پولس فرمود: «تعمیدی که یحیی می داد نشانه توبه بود و در ضمن به مردم می گفت که به آن شخصی که بعد از او می آید، یعنی به عیسی، ایمان بیاورند.»	4	19
وقتی آنها این را شنیدند به نام عیسی خداوند تعمید گرفتند.	5	19
حالا چرا معطل هستی؟ برخیز، تعمید بگیر و به خدا روی آور و از گناهان خود پاک شو.	16	22

منبع: بررسی نگارنده با استفاده از کتاب مقدس از ترجمه مژده

کلام پایانی

چنان که ملاحظه شد، تعمید یکی از نمادهای گرویدن به مسیحیت و ایمان به مسیح است، اما شرط لازم و کافی برای نجات و رستگاری نیست. یک فرد با ایمان قلبی به زندگی، مرگ، قیام و صعود و بازگشت ثانویه عیسی مسیح و کار عظیمی که او برای نجات بشر بر روی صلیب انجام داد و اعتراف به گناهانش و توبه، به خودی خود تعمید روح را خواهد گرفت. تعمید با آب، در ادامه فرایند پیش گفته، میسر می شود و اساس و پایه ایمان را تشکیل نمی دهد. کما اینکه در مورد ایمان ایمانداران کشورهای تحت جفایی چون ایران، به واسطه عدم امکان تعمید گرفتن، نمی توان و نباید شک و تردید کرد. قطعاً تعمید یکی از مراسم مهم کلیسایی در تمامی فرقه هاست و نوایمانان در کشورهای آزاداندیش لازم است به این مهم مبادرت ورزند.

در پایان نباید فراموش کرد اصلی ترین دلیل اعطای روح القدس از جانب خداوند، زندگی به شیوه ای مسیح گونه و نشان دادن محبت، خوشی و صلح و دوستی او به جهانیان است. با مواهب و عطایای خارق العاده روح القدس باید برای جذب دیگران و رساندن پیام انجیل به مردم دنیا بهره برد چنان که مسیح نیز به رسولان خود فرمود: «بروید و امت ها را شاگرد خود سازید.»

منابع

- خاچیکی، سارو. *اصول مسیحیت*. انتشارات حیات ابدی. چاپ دوم. 1362.
- کتاب مقدس. از ترجمه مژده. انتشارات انجمن کتاب مقدس ایران. 2012.
- واژنامه آبا دیس (<https://abadis.ir>).
- وحیدنیا، سپیده. میرانی، ارسطو. صباغچی، یحیی. *نقش روح القدس در تأسیس کلیسای متقدم و برساخت هویت دینی مسیحی (براساس عهد جدید)*. انتشارات نشریه پژوهشنامه ادیان. سال 16. شماره 31. 1401.
- هاکس، جیمز. *قاموس کتاب مقدس*. انتشارات اساطیر. 1394.
- هوشنگی، لیلا. غلامیان، ریحانه. *شمالیها و تشبیه به خدا: تفسیری عرفانی از شعائر در کلیسای ارتدوکس*. انتشارات نشریه پژوهشنامه ادیان. سال 7. شماره 14. 1392.
- هینلز، جان آر. *راهنمای ادیان زنده*. جلد 1. انتشارات بوستان کتاب. 1385.